

VERSLAG RAAD ALGEMENE ZAKEN (RAZ) VAN 20 NOVEMBER 2017

Raad Algemene Zaken

Vorbereiding Europese Raad 14 en 15 december

Europees veiligheids- en defensiebeleid

De Raad bevestigde dat tijdens de Europese Raad het onderwerp 'veiligheid en defensie' op de agenda zal staan. Naar verwachting zal de aandacht daarbij vooral uitgaan naar de voortgang met betrekking tot de oprichting van Permanent gestructureerde samenwerking (PESCO), het Europese Defensiefonds (EDF) en de EU-NAVO samenwerking. Tijdens de RBZ van 13 november jl. ondertekenden 23 lidstaten de PESCO notificatie, waarmee zij formeel kenbaar maakten aan PESCO te zullen meedoen. Het streven is om het Raadsbesluit ter oprichting van PESCO voor het einde van dit jaar vast te stellen. Nederland wees op het belang dat de ER spreekt over concrete projecten die in PESCO-verband uitgevoerd kunnen worden. Nederland vroeg daarbij in het bijzonder aandacht voor het projectvoorstel voor grensoverschrijdend militair transport. Veel lidstaten, waaronder Nederland, wezen in dat kader op het belang van samenwerking met de NAVO. Wat betreft het EDF is het streven om voor het eind van het jaar de Raadspositie m.b.t. de verordening voor een *European Defence Industrial Development Programma* (EDIDP) vast te stellen, zodat de onderhandelingen met het Europees Parlement zo snel mogelijk van start kunnen gaan. Nederland stelde positief te zijn over het feit dat het programma grensoverschrijdende markttoegang voor het midden- en kleinbedrijf in de Europese toeleveringsketens zal stimuleren.

Follow-up informele Sociale Top in Gotenburg

Op 17 november 2017 organiseerde de Europese Commissie samen met de Zweedse regering een informele 'sociale top voor eerlijke banen en groei' in Gotenburg. De Raad Algemene Zaken besprak het verloop en de uitkomst van de top. De minister heeft in zijn interventie het belang van het versterken van de sociale dimensie benadrukt, om te komen tot een diepere en een eerlijkere interne markt. Sociaal beleid blijft op de eerste plaats een verantwoordelijkheid van lidstaten, wat niet wegneemt dat er belang is bij samenwerking om gedeelde uitdagingen aan te gaan. Er zijn bij de informele top geen conclusies geformuleerd. De Europese Commissie zal, samen met de Zweedse regering, een samenvatting van de discussies over de sociale dimensie maken en beschikbaar stellen. Tijdens de Sociale top is in een besloten lunchvergadering door regeringsleiders gesproken over de toekomst van de Unie, met aandacht voor de rol van onderwijs en cultuur. De voorzitter van de Europese Raad zal voorstellen doen om de uitkomsten van zowel de informele Sociale Top als deze lunchdiscussie te vertalen naar conclusies voor de Europese Raad van december. Uw Kamer ontvangt een apart verslag van de Sociale Top, in aanloop naar de komende Raad voor Werkgelegenheid, Sociaal Beleid, Volksgezondheid en Consumentenzaken (6-7 december 2017) en de Europese Raad van 14-15 december.

Migratie

Op het gebied van migratie is gesproken over de herziening van het Gemeenschappelijk Europees Asielstelsel (GEAS), het beschermen van de buitengrenzen van de EU en het beheersen van migratiestromen uit Afrika. In dit kader zal de Raad vooralsnog de discussie over de notie van effectieve solidariteit voortzetten. Nederland heeft opnieuw benadrukt dat solidariteit van alle lidstaten wordt verwacht. Nederland riep lidstaten op te blijven meewerken aan de tenuitvoerlegging van de EU-Turkije-Verklaring van 18 maart 2016. Nederland heeft voorts zijn zorgen uitgesproken over de situatie in Libië. Door samenwerking van de EU met de Internationale Organisatie voor Migratie en Hoge Commissaris voor Vluchtelingen van de VN moet de situatie verbeteren. In het kader van de aanvulling van het EU-Trustfonds voor Afrika (EUTF) heeft Nederland andermaal aangegeven EUR 10 miljoen bij te zullen dragen aan de faciliteit voor vrijwillige terugkeer vanuit Noord-Afrika.

Follow-up ER

Het voorzitterschap heeft een overzicht gegeven van de opvolging die wordt gegeven aan de ER-conclusies van oktober. Het beeld is in algemene zin positief, met uitzondering van het EU-trustfonds voor Afrika dat volgens de Europese Commissie verdere financiële aanvulling behoeft.

Commissie Werkprogramma 2018

Tijdens de RAZ kwamen de prioriteiten van de Raad voor interinstitutionele verklaring over de behandeling van het Commissie Werkprogramma aan de orde. Deze interinstitutionele verklaring van de Commissie, de Raad en het Europees Parlement heeft als doel te bepalen welke onderdelen van het Commissie Werkprogramma door beide medewetgevers met prioriteit in behandeling moeten worden genomen. Tijdige behandeling van de wetgevingsvoorstellen van de Commissie door het Europees Parlement en de Raad is eveneens van belang met het oog op de uitvoering van de Leaders' Agenda en de noodzaak om op hoofdzaken resultaten te boeken.

Tijdens de RAZ heeft Nederland, net als veel andere lidstaten, aandacht gevraagd voor de interne markt, de digitale interne markt, de handelsagenda en migratie. De kabinetsappreciatie van het Commissie Werkprogramma zal uw Kamer binnenkort toegaan. Een aantal lidstaten heeft gesteld uit te zien naar de Commissiemededeling over de rechtsstaat. Het voorzitterschap zal met het presidium van het Europees Parlement en de Commissie over de interinstitutionele verklaring over het Commissie Werkprogramma spreken. De specifieke procedure voor behandeling van het Commissie Werkprogramma in de Raad is in maart 2016 onder Nederlands voorzitterschap vastgesteld met kenmerk 6879/16.¹

Interinstitutioneel Akkoord Beter Wetgeven

In de RAZ kwam de implementatie van het Interinstitutioneel Akkoord Beter Wetgeven (IIA BW) aan de orde. Het Voorzitterschap gaf een korte update van de voortgang van de implementatie, waarbij vooral werd ingegaan op het jaarlijks werkprogramma van de Commissie, versterking van de transparantie van het wetgevingsproces, versterking van samenwerking en informatiedeling tussen de instellingen bij onderhandelingen over internationale akkoorden, en modernisering van het stelsel voor bevoegdheidsverlening aan de Commissie voor het vaststellen van nadere regelgeving (comitologie en gedelegeerde handelingen). Voorts kondigde vicepresident van de Commissie Timmermans aan dat op 14 november jl. een "Task Force on Subsidiarity, Proportionality and 'Doing Less More Efficiently'" formeel is ingesteld om met beleidsaanbevelingen voor betere regelgeving te komen, zoals eerder aangekondigd door Commissievoorzitter Juncker in zijn jaarlijkse "Staat van de Europese Unie". Nederland was het enige land dat bij dit agenda-onderdeel intervenieerde. In zijn interventie legde Nederland de nadruk op het belang van de agenda voor betere regelgeving en aan transparantie van het EU-wetgevingsproces. Ten aanzien van transparantie gaat het om realisatie van een one-stop-shop portaal voor de stand van het wetgevingsproces, het register voor gedelegeerde handelingen en deelname van de raad aan het transparantieregister. Ten aanzien van betere regelgeving onderstreepte Nederland het belang van het uitvoeren van effectbeoordelingen ("*impact assessments*") bij nieuwe wetgevingsvoorstellen.

Europees Semester 2018

Het Estse EU-voorzitterschap en het inkomend Bulgaarse EU-voorzitterschap presenteerden de *roadmap* voor het Europees Semester 2018. De *roadmap* zet de bespreking van het Europees Semester in de relevante vakraden uiteen. De inkomend voorzitter kondigde aan in Raadsformaties in maart 2018 thematische discussies te willen organiseren over milieu en mededingingsvermogen en vond het belangrijk dat kandidaat-lidstaten bij deze debatten betrokken zouden worden. De Europese Commissie verzocht tijdens het Semester een meer holistische benadering te volgen, waarbij ook sociale aspecten worden afgedekt. Het Semester moet volgens de Commissie helpen crises in de toekomst te voorkomen.

Raadsconclusies EU-cyberbeveiliging

De Raad Algemene Zaken heeft conclusies aangenomen over de gezamenlijke mededeling Weerbaarheid, afschrikking en defensie: bouwen aan sterke cyberbeveiliging voor de EU², onderdeel van het Europees cyberbeveiligingspakket. De Raad onderschrijft de plannen om cyberveiligheid aan te pakken met een coherente aanpak op nationaal, Europees en mondiaal niveau, in het licht van digitale dreigingen die een mogelijke impact hebben op onze democratie, veiligheid en stabiliteit. In de

¹ <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6879-2016-INIT/nl/pdf>

² JOIN(2017) 450

Raadsconclusies is de Nederlandse inzet (zoals beschreven in de BNC-fiches³ over de voorstellen) gerealiseerd.

Meerjarig Financieel Kader: Lunch met Commissaris Oettinger

Tijdens de lunch heeft Commissaris Oettinger een toelichting gegeven op de voorbereidingen van het Commissievoorstel voor het toekomstig MFK. Commissaris Oettinger wees naast het belang van hervormingen op huidige beleidsterreinen ook op de noodzaak dat het toekomstig MFK de deels nieuwe, gezamenlijke prioriteiten beter reflecteert. Naar verwachting zal dit niet leiden tot een Commissievoorstel voor een MFK met een kleinere omvang dan het huidige MFK. Nederland heeft benadrukt dat moderniseren noodzakelijk zal zijn, evenals bezuinigen. Daarbij geldt voor Nederland dat het toekomstig MFK gegeven het toekomstig vertrek van het Verenigd Koninkrijk kleiner van omvang moet zijn. De komende maanden zal Nederland zijn positie duidelijk blijven uitdragen teneinde het draagvlak voor deze inzet te vergroten en het Commissievoorstel te beïnvloeden. De formele MFK-onderhandelingen starten na publicatie van het Commissievoorstel volgend jaar. Naar aanleiding van het AO RAZ kan ik u melden dat het nog niet bekend is of de zogenaamde *spending reviews* van de Commissie gepubliceerd zullen worden.

Raad Algemene Zaken in Artikel 50 samenstelling

De RAZ is ook in Artikel 50 samenstelling bijeengekomen en stond voor een belangrijk deel in het teken van de hervestiging van het Europees Medicijnagentschap (EMA) en de Europese Bankenautoriteit (EBA). Voor het EMA hadden zich 19 lidstaten kandidaat gesteld. Na drie in de marge van de RAZ gehouden stemrondes en een loting werd duidelijk dat het EMA naar Amsterdam gaat. De EBA zal zich hervestigen in Parijs.

Daarvoor werd de stand van zaken in de Brexit-onderhandelingen besproken. Op 9 en 10 november jl. vond de zesde onderhandelingsronde tussen de EU en het VK plaats. Hoofdonderhandelaar Michel Barnier heeft aan de EU27 de laatste stand van zaken uiteengezet over de drie belangrijkste onderwerpen van de eerste fase: de rechten van burgers, de financiële afwikkeling en de Iers/Noord-Ierse grenskwestie. Barnier heeft daarbij aangegeven dat het noodzakelijk is dat het VK op korte termijn meer duidelijkheid over zijn positie geeft en met concrete voorstellen komt die voldoen aan de gestelde voorwaarden. Dat geldt met name voor de financiële afwikkeling. Alleen dan kan de Europese Raad (ER) in december vaststellen dat sprake is van voldoende vooruitgang. Nederland heeft tijdens de RAZ aandacht gevraagd voor het belang van *contingency planning*. Ierland benadrukte het belang van de Iers/Noord-Ierse grenskwestie als onderwerp waarop ook in de eerste fase voldoende vooruitgang nodig is. Ondanks het feit dat vooralsnog geen sprake is van voldoende vooruitgang, is de EU27 met steun van Nederland gestart met interne besprekingen over het kader van de toekomstige betrekkingen met het VK en mogelijke overgangsregelingen. Zo kan de EU27, wanneer er eenmaal voldoende vooruitgang in de eerste fase kan worden geconstateerd, gaan werken aan aanvullende richtsnoeren voor de tweede fase van de onderhandelingen. Tot slot kwam de RAZ overeen dat de geannoteerde agenda voor de ER van 14 en 15 december besproken zal worden tijdens de RAZ Artikel 50 van 12 december a.s.

³ Kamerstukken 22 112, nr. 2407 en 22 112, nr. 2408